

Viborg Kommune
Natur og Vand
Att.: Ole Borg Christensen
Sendt til: obo@viborg.dk

Tilladelse til vandløbsrestaureringsprojekt i Statoilbækken

Viborg Kommune meddeler hermed tilladelse efter vandløbsloven til gennemførelse af et vandløbsrestaureringsprojekt i Statoilbækken. Projektet omfatter en genslyngning af vandløbet samt etablering af 6 gydebanks og udlægning af skjulesten. Se oversigtskort over projektet i bilag 1. De berørte matrikler omfatter matr.nr. 4e Hjermand By, Bjerringbro samt matr.nr. 6ab og 13d Hjermand By, Hjermand, som alle er ejet af Viborg Kommune. Se vedlagte bilag 1 for oversigtskort over projektområdet.

Viborg Kommune meddeler samtidig dispensation fra § 3 i naturbeskyttelsesloven, idet projektet vurderes at være gavnligt for vandløbet og ikke vil påvirke anden beskyttet natur væsentligt.

Tilladelsen gives på følgende vilkår:

1. Bygherre kan, hvis det skønnes formålstjenligt, lade udføre mindre tekniske ændringer under arbejdets udførelse.
2. Projektet må ikke påvirke vandstanden uden for projektområdet.
3. De to underføringer af stien, skal laves således, at det kan holde til tung trafik, som traktor og lignede. Vandsluget skal som minimum svare til kapacitet i den rørbrø, der ligger omkring station 140 meter. Vedligeholdelse af de nye underføringerne påhviler bredejer, som i dette tilfælde er Viborg Kommune.
4. Ved arbejdets udførelse skal det sikres, at der ikke sker udvaskning af sand, jord eller tørv til nedenfor-liggende vandløbsstrækninger, subsidiært at evt. aflejringer forårsaget af anlægsarbejdet oprensnes som led i projektet inden arbejdets afslutning.
5. Dræn og andre rørdløb må ikke dækkes med grus.
6. Sammensætningen af gydegrus skal tilpasses anbefalingerne fra DTU Aqua. For vandløb under ca. 3 meters bredde, anbefales en sammensætning af gydegrus med 85 % sten på 16-32 mm (nøddesten) og 15 % sten på 33-64 mm (singles + håndsten).
7. Projektet må ikke føre til ændret afvanding af vandløbsnære arealer. Vandspejlskoten må maksimalt ændres 5 cm ved udlægning af gydegruset. Det kan vurderes ved at placere markeringspæle i vandløbet ved det opstrøms matrikelskel

Dato: 19-08-2024

Sagsnr.: 24/2280
Sagsbehandler: vpflr

Direkte tlf.: 87 87 55 59
Direkte e-mail: flr@viborg.dk

Side 1 af 12

oven for den strækning arbejdet omfatter, hvorpå vandspejlskote registreres før og efter udlægning af gydegrus på bilag 3 (kontrolskema ved udlægning af gydegrus). Nøgletallene for de enkelte gydebanker, som findes på kontrolskemaet (bilag 3), skal registreres, og skemaet skal indsendes til kommunen ved færdigmeddelelse af projektet.

8. Anlægget færdigmeldes til Natur og Vand, der herefter kan syne arbejdet. I forbindelse med færdigmeldingen returneres det vedhæftede kontrolskema fra DTU-Aqua, samt foto med dokumentation for anvendt grusstørrelse. Grusstørrelsen dokumenteres ved at udtage en repræsentativ delmængde svarende indholdet i en 12 liters spand. Størrelsesangivelse kan sikres ved brug af tommestok.

Afgørelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt.

Det bemærkes, at Viborg Kommune, hvis vilkårene eller senere anvisninger ikke efterkommes, er berettiget til at foretage det fornødne på ansøgers bekostning. Afgørelsen kan først udnyttes, når klagefristen er udløbet, og der ikke er indkommet klager.

Efter to år kan ansøger uden fornyet tilladelse, hvis vandløbsmyndigheden vurderer det nødvendigt, vedligeholde/pleje gydebankerne med op til 10 % af den oprindeligt udlagte mængde grus samt én skjulesten pr. oprindeligt udlagt m³ gydegrus. Kommunen vil til den tid også vurdere, om der er behov for en fornyet dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3 til arbejdet.

Lovgrundlag

Alle former for restaureringer, som f.eks. etablering af kunstige overhængende brinker, placering af større sten, placering af planker eller lignende ved vandløbsbunden, etablering af strømkoncentratorer og etablering af gydebanker, kræver en tilladelse efter vandløbsloven. Ligeledes kræver enhver form for tilstandsændring i beskyttet natur en dispensation fra naturbeskyttelsesloven.

Tilladelsen er givet efter:

- Vandløbslovens §§ 37 og 47 (LBK nr. 1217 af 25. november 2019)
- Kapitel 2 i Bekendtgørelse om vandløbsregulering og -restaurering m.v. (BEK nr. 834 af 27/06/2016)
- Naturbeskyttelseslovens § 65, stk. 2 (LBK nr. 1392 af 4. oktober 2022), idet der dispenseres fra § 3 i samme lov.

Habilitet

Viborg Kommune har forholdt sig til myndighedshabilitet i denne sag, da der er tale om en ansøgning fra én faggruppe i kommunen til en anden.

Team Vandprojekter har søgt om tilladelse til projektet og det er Team Natur- og Vandløbsbeskyttelse, der er myndighed i spørgsmålet om tilladelse efter § 37 i vandløbsloven. Der er imidlertid ikke personoverlap mellem de to teams, og den faglige kompetence til at træffe afgørelser på området er samlet i Team Natur- og Vandløbsbeskyttelse, som også træffer afgørelse i eksterne ansøgninger.

Team Natur- og Vandløbsbeskyttelse vurderer, at det ansøgte ligger inden for, hvad der normalt vil blive givet tilladelse til ifølge vandløbsloven, naturbeskyttelsesloven, samt klagenævnsspraksis, og det vurderes derfor, at det ikke er hverken fagligt meningsgivende eller formelt nødvendigt, at lade sagen behandle i en anden del af kommunen eller at indhente en udtalelse fra en anden myndighed eller et privat organ om sagens løsning.

Beskrivelse af projektet

Viborg Kommune ønsker at gennemføre en vandløbsrestaurering af Statoilbækken ved en genslyngning af vandløbets forløb samt etablering af 6 gydebanker og udlægning af skjulesten. Projektet har til formål at forbedre de fysiske forhold i vandløbet, så der skabes bedre levebetingelser for ørred, laks og bæklampretter. Projektet forventes dertil at bidrage til målopfyldelse i vandområdeplanerne for Gudenåen til god økologisk tilstand.

I forbindelse med høringen af projektet er der modtaget høringssvar fra Energi Viborg, som oplyste, at de havde påtænkt at etablere et regnvandsbassin i samme område som genslyngningen. Ansøger har derfor lavet en projektilpasning således, at der er plads til et bassin.

Ansøger har den 2. august 2024 oplyst, at projektet er ændret på følgende måde: Dimensionerne på vandløbet er de samme. Tracéet er flyttet, fordi der skal etableres et regnvandsbassin på dele af det areal, der var anvendt tidligere. Længden på vandløbet forlænges en lille smule, og der etableres en ekstra gydebanke. Vandløbet kommer til at krydse stien 2 gange, da den del der tidligere lå, hvor bassinet placeres, er flyttet øst for stien.

Det nye forløb af bækken løftes op i terræn og slynges ned over projektområdet således, at den samlede længde på vandløbet forøges fra ca. 485 m til ca. 1009 m. Derved ændres faldet på strækningen til et gennemsnit på ca. 6,4 ‰. Se vandløbets forløb før og efter den projekterede genslyngning på oversigtskort i bilag 1.

Det nye forløb anlægges med en bundbredde på ca. 60 cm og et anlæg på 1:2. Det tilstræbes at lave mest mulig variation i bundbredden, så der vil være stræk, hvor den er mere eller mindre end 60 cm. I svingene anlægges vandløbet med et stejlere anlæg i ydersvinget og et fladere anlæg i indersvinget.

Der etableres 6 gydebanker på det genslyngede vandløb samt udlægges skjulesten fordelt over forløbet. Gydebankerne placeres omtrentligt ved station 100, 525, 630, 750, 815 og 925 m. Se angivelse af stationer i oversigtskort i bilag 1.

Gydebankerne udlægges efter DTU-AQUAs retningslinjer for små vandløb. Sammensætningen er således 85% nøddesten (16-32mm) og 15% singels (32- 64mm) og med ca. 5 ‰ fald.

Genslyngningen sker på de arealer, der ikke er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3.

Begrundelse for afgørelsen

Vandløbsmålsætning

Statoilbækken er ikke omfattet af vandområdeplanerne. Projektet forventes at bidrage til målopfyldelse i vandområdeplanerne for Gudenåen til god økologisk tilstand for især fisk.

Afvandingsmæssige forhold og vedligehold

Genslyngning og etablering af gydebanker i Statoilbækken forventes ikke at påvirke afstrømnings- eller afvandingsmæssige forhold i vandløbet eller på de nærliggende arealer. Statoilbækken har et godt fald (ca. 6 meter) som netop medfører, at genslyngningen ikke påvirker afvandingsforholdene.

Ansøger har i projektbeskrivelsen redegjort for, at afstrømning og afvanding ikke ændres uden for projektområdet. Gruset udlægges ved brug af stokkemethoden, og der forventes en maksimal opstuvning lige opstrøms gydebanken på 5 cm. Opstrøms gydebanken (ca. 20 meter) forventes der ikke ændringer i vandstandsforholdene.

Statoilbækken er et privat vandløb, hvor vedligeholdelsen normalt afholdes af bred-ejer. Fordi vandløbet også bruges til afledning af overfladevand, betaler Energi Viborg for vedligeholdelse og fjernelse af forhindringer i Statoilbækken to gange årligt. Det er Viborg Kommunes Park og Vej afdeling, der er entreprenør på udførelse af vedligeholdelsen.

Dette projekt ændrer ikke på vedligeholdelsesbestemmelserne. Hvis der bliver etableret et regnvandsbassin, som forsinker vandafledningen til naturlig afstrømning, kan det medføre, at ansvaret går tilbage til bredejer. Viborg Kommune vil efter en genslyngning være bredejer på stort set hele strækningen, med undtagelse af ca. 25 meter, som er beliggende på eller grænser op til matrikel nr. 4e Hjermand By, Bjerringbro, som er privatejet.

Vandløbets status som privat vandløb ændres ikke i forbindelse med restaureringsprojektet.

Natura 2000

Ifølge habitatbekendtgørelsen (BEK nr. 1098 af 21. august 2023) skal der foretages en vurdering af, om projektet i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt.

Statoilbækken er ikke beliggende i et Natura 2000-område. Det nærmeste område er Brandstrup Mose og Nørreådal, ca. 8 km vest og nord for projektområdet. Ca. 40 km nedstrøms i Gudenåen ligger habitatområde nr. 14, Ålborg Bugt, Randers Fjord og Mariager Fjord. Der er mulighed for forekomst af bilag IV-arterne damflagermus, vandflagermus, sydflagermus, odder, bæklampret og grøn Kølleguldsmed i området. Både odder og grøn kølleguldsmed er registeret i Gudenåen indenfor 200 m nedstrøms Statoilbækkens udløb i Gudenåen. Der er ikke udpegede naturtyper i projektområdet eller grænsende op til projektområdet. Med de givne vilkår vurderer Viborg Kommune, at restaureringsprojektet ikke vil påvirke bevaringsstatus for udpegningsgrundlaget i Natura 2000-netværket.

Naturbeskyttelsesloven

Statoilbækken er beskyttet efter § 3 i naturbeskyttelsesloven. Formålet med beskyttelsen i § 3 er at bevare naturområderne som levesteder for vilde dyr og planter. Alle former for tilstandsændringer i beskyttet natur kræver dispensation. Det er Viborg Kommunes vurdering, at det aktuelle projekt handler om at forbedre de miljømæssige forhold. Der kan derfor meddeles dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3 med den begrundelse, at projektet kun vil påvirke naturtilstanden i vandløbet kortvarigt, i anlægsperioden, hvorefter forholdene for vandplanter, benthiske alger, fisk og smådyr forbedres.

På den nedre del af vandløbet er området vest for vandløbet registreret som beskyttet eng, men der vil ikke ske arbejde i eller kørsel på engen i forbindelse med projektet.

Etablering af gydebanker og udlægning af skjulesten vurderes at forbedre naturværdien i vandløbet, idet det vurderes at skabe turbulens og modvirke tilsanding, samt virke som skjulesteder for ørredyngel. De varierede bundforhold vil også øge livsvilkårene for øvrig bundfauna i vandløbet.

Der er ikke kendskab til forekomst af bilag IV-arter i projektområdet. Der er dog mulighed for, at bl.a. odder findes i området. Projektet vurderes imidlertid ikke at medføre negativ påvirkning af eventuelle bilag IV-arter.

Samlet vurderes det, at vandløbsrestaureringen i Statoilbækken med afgørelsens vilkår vil medføre en positiv påvirkning af miljøet.

Okker

Området, hvor genslyngning og udlæg af gydebanker gennemføres, er udpeget som lavbundsareal, desuden er området klassificeret som okkerklasse I (stor risiko). Projektet indebærer ikke drænarbejder, og der forventes derfor ikke okkerudvaskninger.

Kommuneplan

Det ansøgte projekt er omfattet af følgende retningslinjer i kommuneplanen 2017-2029 for Viborg Kommune: Økologisk forbindelse på de nederste ca. 200 meter. Den økologiske forbindelseslinje er udlagt langs med Gudenåen. Naturværdierne i disse områder skal beskyttes. Beskyttelseshensynet går forud for andre interesser. Med vilkårene opstillet i denne afgørelse, sikres det, at disse værdier beskyttes.

Vurdering af Virkning på Miljø

Viborg Kommune har vurderet projektet jævnfør lovbekendtgørelse nr. 4 af 3. januar 2023 om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM). Viborg Kommune vurderer, at projektet ikke vil medføre en væsentlig indvirkning på miljøet, og at reguleringen i sig selv ikke er af en sådan størrelse, at det er relevant at overveje udarbejdelse af en VVM-redegørelse. Det er derfor kommunens vurdering, at projektet ikke skal screenes for VVM-pligt.

Bemærkninger fra høringsfasen

Viborg Kommune har modtaget svar fra Energi Viborg. Da har spurgt, om der i projektet er taget højde for de store udsving i vandføringen, da vandløbet påvirkes

kraftigt af regnhændelser. De har også sendt bemærkninger om vedligeholdelse af vandløbet samt forventning omkring placering af et nyt regnvandsbassin i området.

Ansøger har lavet projektilpasninger for at friholde areal til et eventuelt bassin. Placeringen for genslyngningen er altså flyttet, og der er tilføjet en ekstra gydebanke og to underføringer under stien, der går igennem området.

Viborg Kommune vurderer, at disse ekstra mindre tiltag ikke ændrer væsentligt på projektet som helhed, og der skal derfor ikke foretages en fornyet høring. Oplysninger om vedligeholdelse er nævnt i ovenstående og med vilkår 3 sikres samme afstrømningsmulighed som for nuværende forhold.

Kulturarv – arkæologiske fund

Der kan være væsentlige fortidsminder i det berørte område. Findes der spor af dette, skal arbejdet indstilles, og Viborg Museum (tlf.: 87 87 38 14) kontaktes med det samme.

Derfor kan du med fordel spørge hos Viborg Museum senest en uge før arbejdet starter, om man evt. vil deltage under arbejdet. På Slots- og Kulturstyrelsens hjemmeside, kan du finde mere information om museumsloven, men du er også velkommen til at henvende dig med konkrete spørgsmål direkte til Museet.

Offentliggørelse

Projektet har været offentliggjort på Viborg Kommunes hjemmeside [Vandløb - Viborg Kommune](#) i en 8 ugers høring, jf. bestemmelserne i bekendtgørelse om vandløbsregulering og –restaurering m.v. Der er indkommet forslag til ændringer af projektet som er beskrevet under høringsafsnittet.

Afgørelsen offentliggøres på kommunens hjemmeside dags dato. Der er fire ugers klagefrist på afgørelsen, jf. klagevejledningen i bilag 2.

Denne afgørelse tilsidesætter ikke eventuelle servitutter og privatretlige aftaler. Der er med denne afgørelse ikke taget stilling til anden lovgivning.

Med venlig hilsen

Florian Rasmussen
Biolog

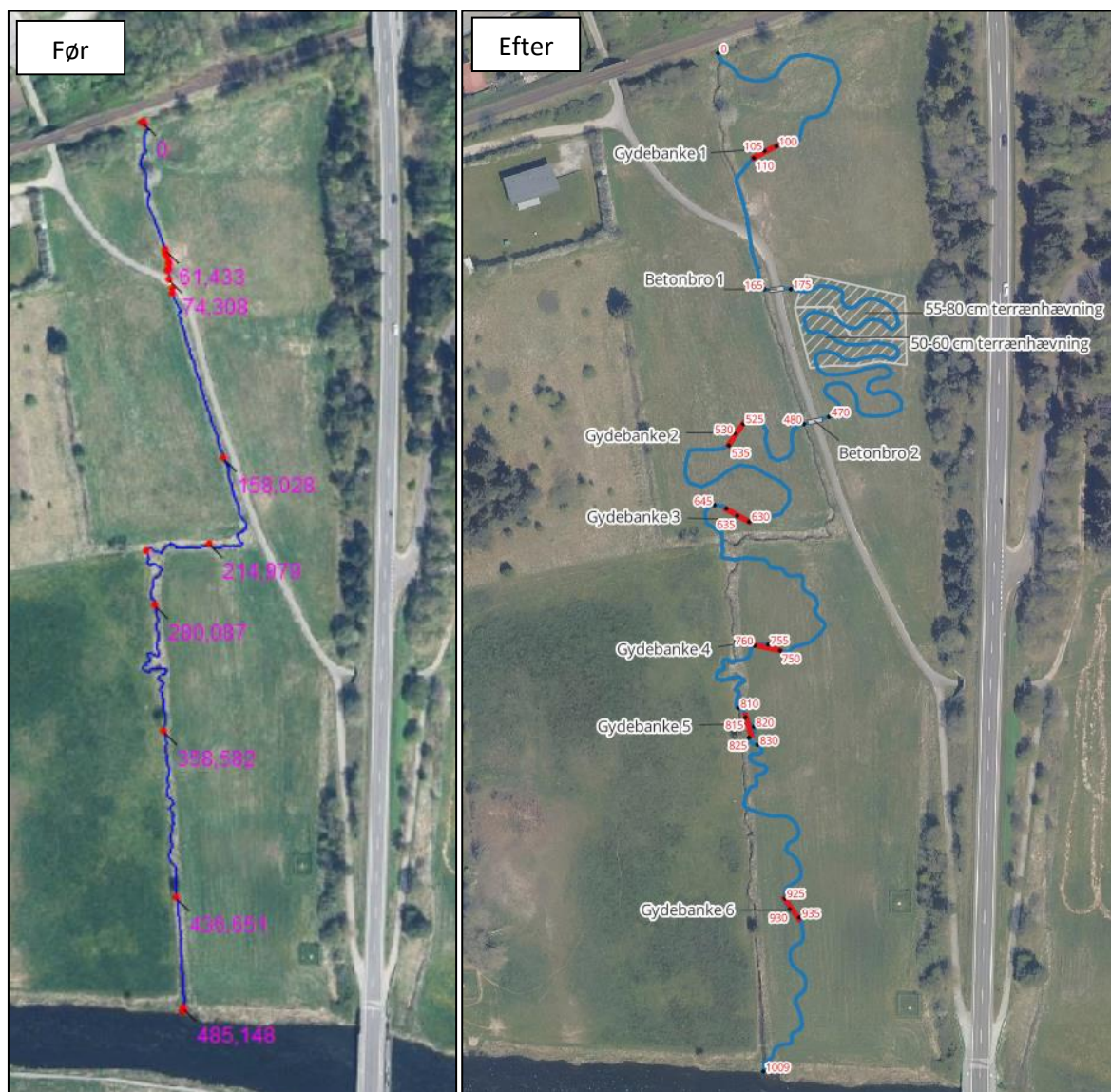
Bilag

1. Oversigtskort
2. Klagevejledning
3. Kontrolskema ved udlægning af gydegrus

Kopi til:

- Miljøstyrelsen Midtjylland – NOVANA-udviklingsstationer, mjy@mst.dk
- Slots- og Kulturstyrelsen, post@slks.dk
- Danmarks Naturfredningsforening – lokal, dnviborg-sager@dn.dk
- Dansk Ornitologisk Forening – national, natur@dof.dk
- Dansk Ornitologisk Forening – lokal, viborg@dof.dk
- Dansk Botanisk forening Jylland, dbf.oestjylland@gmail.com
- Dansk Entomologisk Forening, entomologiskforening@gmail.com
- Dansk forening for rosport, dffr@roning.dk
- Dansk kano- og kajakforbund, miljo@kano-kajak.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, post@sportsfiskerforbundet.dk og lbt@sportsfiskerforbundet.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund lokal, himmerland@sportsfiskerforbundet.dk
- Danske Vandløb, dv@danskevandloeb.dk
- Friluftsrådet LimfjordSyd, viborg@friluftsradet.dk
- Viborg Museum, oldtid@viborg.dk
- Landboforeningen Midtjylland, map@lmo.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen, nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Viborg Sportsfiskerforening, Jørgen Buch, formand@vsf.dk
- Fiskerikontrollen i Nykøbing Mors, inspektoratvest@fiskeristyrelsen.dk
- Bjerringbro Lystfiskerforening, formand@bjerringbro-sportsfisker.dk
- Lodsejerlaug Gudenå neden for Tangeværket ved Klaus Fruelund Christensen, k.ch@mail.dk
- Ejer af matrikel nr. 4e, Hjerminde By, Bjerringbro
- Forpagter af Viborg Kommunes arealer, Hans Erling Pedersen, ellegaarden@outlook.com

Bilag 1: Oversigtskort

Figur 1: Oversigtskort over Statoilbækken før (til venstre) og efter (til højre) genslyngning af vandløbet. I højre figur er de røde strækninger angivelse af omtrentlige placeringer af de 6 projekterede gydebanke. De grå markeringer angiver nye underføringer af stien (betonbro 1 og 2). Kort fra ansøger.

Bilag 2: Klagevejledning

Afgørelsen kan påklages til Miljø- og Fødevarerklagenævnet og klagefristen er 4 uger fra afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsesdatoen.

Afgørelsen efter vandløbsloven kan påklages af:

1. Den, afgørelsen er rettet til
2. Enhver, der må have en individuel, væsentlig interesse i afgørelsen
3. En berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker (jf. vandløbslovens §84).

Offentlige myndigheder, Danmarks Naturfredningsforening og lokale foreninger med væsentlig interesse i afgørelsen er også klageberettigede efter naturbeskyttelsesloven.

Såfremt der bliver klaget over afgørelsen, må den ikke udnyttes medmindre Miljø- og Fødevarerklagenævnet opretholder afgørelsen. Miljø- og Fødevarerklagenævnet kan dog i særlige tilfælde ophæve denne opsættende virkning.

Klager kan indsendes via klageportalen: [Nævnenes Hus](#). Her kan du også læse mere om klagenævnets sagsbehandling. Klageportalen kan også findes på [borger.dk](#) og [virk.dk](#), hvor du kan logge på med MitID.

Klagen sendes via klageportalen til Viborg Kommune. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for kommunen i klageportalen.

Klagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om klageportalen. Hvis du på grund af særlige forhold ønsker at blive fritaget for at bruge klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til kommunen, som har truffet afgørelse i sagen. Kommunen videresender herefter anmodningen til klagenævnet, som afgør, om anmodningen kan imødekommes.

Gebyr

Det koster et gebyr at klage over afgørelsen. Gebyrets størrelse er pr. 1. februar 2017 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer.

Klagegebyret opkræves af Nævnenes Hus. Betaling af klagegebyr sker ved elektronisk overførsel eller ved giroindbetaling. Gebyr skal indbetales inden for en fastsat frist. Hvis gebyret ikke indbetales inden udløbet af fristen, afvises klagen.

Gebyret tilbagebetales, hvis:

1. klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
2. klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
3. klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevarerklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for at efterkomme afgørelsen som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis:

- der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller
- klager trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen.

Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

Spørgsmål om betaling og tilbagebetaling af gebyr afgøres af Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Nævnets afgørelser kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Hvis du vil indbringe afgørelsen efter naturbeskyttelsesloven for domstolene, skal det ske inden 6 måneder, fra du har modtaget dette brev.

Bilag 3: Kontrolskema ved udlægning af gydegrus

Kontrolskema ved udlægning af gydegrus

Udført den: / 201

Kommune:

Vandløb:

Lokalitet:

Evt. koordinat:

Udført af (forening, kommune o. lign.):

Skema udfyldt af (navn, tlf.):

I alt udlagt gydegrus: m³ fordelt på antal gydebanke udlagt:

Gydegruset sammensætning: % i str. 16-32 mm

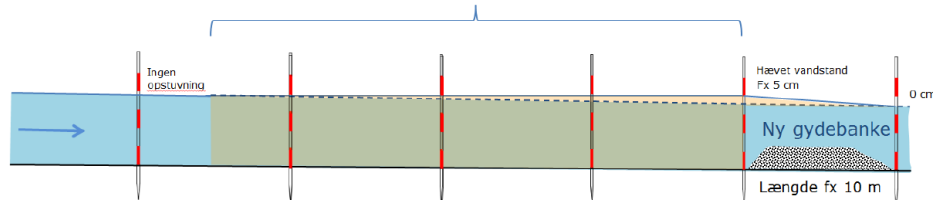
% i str. 33 -64 mm

I alt udlagt skjulesten: m³ i str. (diameter): cm

Andet (grene, træ o. lign.):

Nøgletal for de enkelte gydebanke		Gydebanke nr.			
		1	2	3	4
Før	Gns. vanddybde til fast bund (cm)				
	Gns. bredde (fx 2,5 m)				
Efter restaurering	Gns. vanddybde <i>efter</i> udlægning af gydegrus (cm)				
	Målt "tykkelse" af det udlagte lag gydegrus (cm)				
	Længde af færdig gydebanke (m)				
	Gns. bredde af vanddækket gydebanke <i>efter</i> restaurering (fx 2,4 m)				
	Hævet vandstand ved start på gydebanke (cm) (målt på landmålerstok, se oversigtstegning)				
	Målt længde af opstuvningszone ved restaureringen (m), se oversigtstegning				

Opstuvningszone, måles med landmålerstokke for hver 10 m

Skema udarbejdet af Jan Nielsen og Finn Sivebæk, DTU Aqua

Se også DTU Aquas vejledning "Sådan laver man gydebanke for laksefisk", hentes på www.fiskepleje.dk